10 συχνά λάθη στην ελληνική γλώσσα

Δείτε δέκα από τα πιο συχνά εκφραστικά λάθη της ελληνικής γλώσσας και τις σωστές εκδοχές τους, για να… μιλάμε καλύτερα. Στο πλαίσιο ή στα πλαίσια; Τον επικεφαλή ή τον επικεφαλής; Πότε η λέξη «λάθος» είναι… λάθος, και γιατί μας μπερδεύουν τόσο πολύ οι επιθετικοί προσδιορισμοί ή οι σύνδεσμοι; Παρακάτω, συγκεντρώνουμε δέκα συνηθισμένα γραμματικά, συντακτικά ή εκφραστικά λάθη της ελληνικής γλώσσας, για να μάθουμε να μιλάμε πιο σωστά.

Λάθος #1: Ευχαριστώ όλους όσους ήρθαν
Το σωστό: Ευχαριστώ όλους **όσοι** ήρθαν
Γιατί: Το «όσοι» είναι υποκείμενο στην δευτερεύουσα πρόταση με ρήμα το «ήρθαν», άρα πρέπει να βρίσκεται στην ονομαστική.

Λάθος #2: Στα πλαίσια της συζήτησης
Το σωστό: Στο πλαίσιο της συζήτησης
Γιατί: Το πλαίσιο (δηλαδή… το κάδρο) είναι ένα – συχνά το μπερδεύουμε με τη φράση «μέσα στα όρια» ή «εντός των ορίων της συζήτησης» γιατί τα όρια (οι πλευρές του «κάδρου») είναι πολλά.

Λάθος #3: Βλέπουμε τον επικεφαλή της ομάδας
Το σωστό: Βλέπουμε **τον επικεφαλής** της ομάδας
Γιατί: Δεν πρόκειται για κλιτό επίθετο, αλλά για επίρρημα (σημαίνει βρίσκεται επί της κεφαλής) που παραμένει ίδιο ανεξαρτήτως συντακτικής χρήσης.

Λάθος #4: Λάθος όνομα
Το σωστό: Λανθασμένο όνομα
Γιατί: Δεν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το ουσιαστικό «λάθος» σαν επιθετικό προσδιορισμό, γιατί είναι… λάθος.

Λάθος #5: Επανέλαβε, σε παρακαλώ
Το σωστό: **Επανάλαβε,** σε παρακαλώ
Γιατί: Στην Προστακτική, δεν χρησιμοποιείται χρονική αύξηση (δηλαδή το «ε» μεταξύ α’ και β’ συνθετικού). Βλ. επίσης και "παράγγειλέ μου", "κατάγγειλέ τον", "αντίγραψέ το", κ.ο.κ.

Λάθος #6: Κατ’ αρχήν, θέλω να σου πω…
Το σωστό: **Κατ’ αρχάς,** θέλω να σου πω…
Γιατί: Το «κατ’ αρχήν» δεν σημαίνει «αρχικά» με την χρονική έννοια, αλλά «κατά κανόνα», «ως θέμα αρχής».

Λάθος #7: Πως σε λένε;
Το σωστό: **Πώς** σε λένε;
Γιατί: Το «πως» (χωρίς τόνο) είναι ειδικός σύνδεσμος (χοντρικά, μπορείτε να θυμάστε ότι μπορεί να αντικατασταθεί από τη λέξη «ότι»). Όταν το χρησιμοποιούμε σαν ερωτηματικό επίρρημα (ακόμη και σε πλάγια πρόταση), τονίζεται. Το ίδιο ισχύει και με το «**πού**».

Λάθος #8: Επί λέξη
Το σωστό: Επί λέξει
Γιατί: Πρόκειται για τύπο δοτικής, κατάλοιπο της αρχαίας που χρησιμοποιείται σε στερεοτυπικές εκφράσεις ακόμα και σήμερα. Αντίστοιχα, λέμε «**εν καιρώ**», «**εν πάση περιπτώσει**», «**επί τη βάσει**» όπως και **λόγω** (καιρού).

Λάθος #9: Ένα μεταξένιο, ωραίο, εντυπωσιακό ρούχο
Το σωστό: Ένα ωραίο, εντυπωσιακό μεταξένιο ρούχο
Γιατί: Τους επιθετικούς προσδιορισμούς που προηγούνται ενός ουσιαστικού, τους «ταξινομούμε» ως εξής: Πρώτα τα επίθετα που δηλώνουν γνώμη ή κρίση (π.χ. ωραίο, εντυπωσιακό) και μετά, δηλαδή πιο κοντά στο ουσιαστικό, τα επίθετα που δηλώνουν εγγενή, βασική και αναντικατάστατη ιδιότητα (π.χ. μεταξένιο, αφού δηλώνει το υλικό, την εγγενή ιδιότητα του ρούχου). Επίσης, χρησιμοποιούμε κόμμα μεταξύ των περιγραφικών επιθέτων (που δηλώνουν γνώμη), αλλά δεν βάζουμε κόμμα μεταξύ του τελευταίου περιγραφικού και του επιθέτου εγγενούς ιδιότητας που ακολουθεί.

Λάθος #10: Η ταινία είναι για έναν άνδρα όπου ερωτεύεται μια γυναίκα
Το σωστό: …έναν άνδρα **που/ο οποίος** ερωτεύεται μια γυναίκα
Γιατί: Το «όπου» είναι αναφορικό επίρρημα που δηλώνει κατά κύριο λόγο τόπο και δεν μπορεί να αντικαταστήσει το «που» σε κάθε περίπτωση.

http://www.in2life.gr/features/notes/article/516458/10-syhna-lathh-sthn-ellhnikh-glossa-.html

Συμπληρωματικά: Λάθος το πιο καλύτερα ή πιο χειρότερα. Το σωστό είναι **πιο καλά ή καλύτερα** και **πιο κακά ή χειρότερα.** Δηλαδή το συγκριτικό επίρρημα πιο ΔΕ συντάσσεται με συγκριτικό βαθμό επιθέτου ή επιρρήματος.

Ασκήσεις εμπέδωσης

Α. Να υπογραμμίσετε τον σωστό τύπο:

1.Το όνομα του επικεφαλής/επικεφαλούς δεν είναι γνωστό.
2. Αντίγραψέ/αντέγραψέ το γρήγορα.
3. Οι επικεφαλείς/επικεφαλής της οργάνωσης αντέδρασαν ζωηρά.
4. Δεν ξέρω που/πού θα τον βρω και πώς/πως θα του το πω.
5. Λόγω/λόγο της σοβαρότητας της κατάστασης μίλησε με τον επικεφαλής/επικεφαλή.
6. Πώς/πως τα περάσατε; Που/πού πήγατε τελικά;
7. Περιέγραψε/περίγραψε λεπτομερώς το μέρος που/όπου συνέβη το ατύχημα.
8. Επανάλαβε/επανέλαβε αργά και καθαρά αυτά που/όπου μόλις είπα.
9. Η επικεφαλή/επικεφαλής πήρε τον λόγο.
10. Διάλυσέ/διέλυσέ το και φτιάξε άλλο.

Β. Συμπληρωματικά υπογραμμίστε επίσης τον σωστό τύπο, αφού θυμηθείτε τις διαφορές μεταξύ
πιο συγκριτικό επίρρημα –ποιο ερωτηματική αντωνυμία
ότι ειδικός σύνδεσμος=πως - ό,τι αναφορική αντωνυμία=οτιδήποτε

11. Μας είπε ότι/ό,τι θα αγοράσει ότι/ό,τι καλύτερο βρει.
12. Ότι/ό,τι κι αν του πεις δε θα παραδεχτεί ότι/ό,τι έχει κάνει λάθος.
13. Ποιο/πιο φαγητό σου αρέσει ποιο/πιο πολύ;
14. Ποιο/πιο είναι το ποιο/πιο ψηλό βουνό της Ελλάδας;
15. Ότι/ό,τι κι αν κάνουμε δε νομίζω ότι/ό,τι θα τους πείσουμε.

Γ.Συμπληρώστε με τον σωστό τύπο του επιθέτου πολύς-πολλή-πολύ ή το επίρρημα πολύ.
Θυμηθείτε: επίθετο πολύς +ουσιαστικό ενώ επίρρημα πολύ+επίθετο/μετοχή/επίρρημα.

_____ δουλειά, _____ φαγητό, _____ ωραία, _____ άνθρωποι,
_____ κουρασμένη, _____ κίνηση, _____ ποτό, _____ ζέστη,
_____ μαθητές, _____ αγαπημένος, _____ αγάπη, _____ κόπο,
_____ υγρασία, _____ ησυχία, _____ ήσυχη, _____ αφοσιωμένοι.

Σμαράγδη Γαλημιτάκη, εκπαιδεύτρια γλωσσικού γραμματισμού